

Kongresszustól kongresszusig

A közoktatás fejlesztése

Az oktatásügy folyamatos fejlesztésében egy-egy öt-éves időszak jelentős erőfeszítéseket fed és számottevő eredményeket mutat fel. Milyen — korántsem teljes — mérleget lehet megvonni az ötödik ötéves tervidőszak eddigi végrehajtása nyomán? — erre a kérdésre kért választ Garamvölgyi Károly oktatási miniszterhelyettestől az MTI munkatársa.

— Az ideai tanterveket és a várható teljesítéseket is figyelembe véve elmondhatjuk, hogy az ötödik ötéves terv ideje az oktatásügy fejlődésének eredményes időszak, a célokat csaknem minden vonatkozásban sikerül elérni. Számos, nagy horderejű intézkedés született az oktatás tartalmi korszerűsítésére, 1978 szeptemberétől fokozatosan új nevelési-oktatási tervek léptek életbe az általános iskolákban és a szakközépiskolák egy részében, tavaly pedig a gimnáziumokban, valamint a többi szakközépiskolában. A szakmunkásképző intézetekben ez a folyamat már 1977-ben megkezdődött. Nagymértékben fejlődött az óvodai hálózat, és — az ugyancsak a színvonalasabb nevelő-oktató munkával függ össze — általánossá vált az óvodába nem járó gyermekek számára az egyéves iskola-előkészítő foglalkozások rendszere. A mostani elsőosztályosok 98,7 százaléka például előzőleg óvodába, vagy iskola-előkészítőbe járt. Az utóbbi években megkülönböztetett figyelmet fordítottunk a tankötelezettségi törvény mind teljesebb végrehajtására; a jelenlegi tanévben a tanköteles korúaknak 98,8 százaléka jár iskolába. Középfokon új képzési formát hoztunk létre, az érettségi mellé szakmunkás-oklevelet is adó, úgynevezett szakmunkás-képzési célú szakközépiskolát. A gimnáziumokban megkezdődött a fakultatív rendszerű oktatás előkészítése, a felnőttoktatásban pedig „felküzdötte” magát a szakmunkások hároméves szakközépiskolája, amelyre évről évre mind többen jelentkeznek. Megkezdődött számos egyetem és főiskola, illetve kar tartalmi munkájának korszerűsítése, s ennek során új tantervek és tantervi irányelvek készültek. Egy sor intézkedést hoztunk az idegen nyelv-oktatás fejlesztésére. Példaként megemlítem, hogy a jövő év szeptemberétől már az általános isko-

lák negyedik osztályától oktatjuk az orosz nyelvet.

— A szocialista köznevelés fejlesztésében, minden intézkedés megvalósításában kiemelkedő szerepük van a pedagógusoknak. Ezért is hatott kedvezően az elmúlt időszakban a kormány döntése alapján végrehajtott, és gyakorlatilag az egész oktatási rendszerre kiterjedő pedagógusfizetés-rendezés. Módja és mértéke a nevelők körében helyeslést váltott ki, s növelte a pedagóguspálya társadalmi megbecsülését. Részből a bérrendezés kedvező hatásának eredményeként, részben a korábban hozott egyéb intézkedések nyomán jelentősen javult a nevelési-oktatási intézmények pedagógusellátottsága.

— Az óvodai hálózat évek óta tartó dinamikus fejlesztése a nagyon jelentős állami erőfeszítéseknek, és nem utolsósorban a társadalom széles körű összefogásának eredménye. Ennek köszönhető, hogy míg például 1970-ben a 3-6 éves korúaknak valamivel több mint 57, jelenleg már 85 százaléka jár óvodába. Az ötödik ötéves terv eddig eltelt időszakában évente 20-22 ezer új óvodai hely létesült. Jelenleg 457 000 kisgyermekkel foglalkoznak az óvónők, s ez a szám 110 ezerrel nagyobb, mint 1976-ban volt. Mindehhez tudnunk kell azt is, hogy 1977 óta évről évre nő az óvodás korú gyermekek száma, s ezzel még ez a fejlesztés sem tudott lépést tartani. A jogos igények mind teljesebb kielégítésével, az ellátás kedvező alakulásával egyidejűleg fokozódott a zsúfoltság is az óvodákban, és nem kevés jogos kérelemre sajnós még az idén is nemet kellett mondani. Az ideai tervek szerint az óvodai hálózat mintegy 20 000 hellyel nő, s ezzel az ellátottság várhatóan tovább — 85,7 százalékra — emelkedik. A zsúfoltság némi csökkenésével is számolhatunk. Évente 1600-1800-zal nőtt az óvónők száma, és sok óvónői szakközép-

iskolát végzett szakember is dolgozik már a pályán. 1976-ban mondhattuk először, hogy megállt a képesítés nélküliek számának növekedése, 1977-től pedig fokozatosan csökkent az arányuk.

— A céloknak megfelelő irányban fejlődött az általános iskolai hálózat is. 1976-tól évente átlag 1200 új tantermet vehettek, illetve vehetnek az idén is birtokukba a gyerekek, a pedagógusok. A tantervek abszolút száma mégsem nőtt ilyen arányban, a többi között azért, mert sok régi, elavult iskolatermet meg kellett szüntetni. „Tiszta nyereség” viszont, hogy a 6000 új tanteremből 2000 az új lakótelepeken épült, illetve épül fel. Növekvő számban bocsátották ki szakembereket a tanító- és a tanárképző intézmények is. Ma az általános iskolákban mintegy tízezerrel több pedagógus tanít, mint tíz évvel ezelőtt, és 1977-től így mind kevesebb képesítés nélkülit voltak kénytelenek alkalmazni az iskolák.

Ma az arányuk nem haladja meg az 5 százalékot, s szinte valamennyien a munka mellett szerzik meg a képesítésüket. Természetesen figyelemmel kell lennünk arra is, hogy a népesebb gyermekkorosztályok hamarosan elérik az általános iskola felső tagozatát, s ezért fontos feladatunk a szaktanárképzés „megerősítése”. Az utóbbi négy-öt évben is arra törekedtünk, hogy szélesítsük a napközis ellátásban részesülők körét, arányuk tíz év alatt megkétszereződött, s az előzetes számítások szerint ez év végére az általános iskolások 39 százaléka járhat napközibe. Persze, ez még kevés.

— Tartalmi kérdésekről szóltam előljáróban, s úgy vélem, hogy azoktól nem választható el a mennyiségi fejlesztés. Sok helyen az új tantermeket komplett új iskolák foglalják magukban, s az új iskola általában új minőségét is jelent az oktatásban. Összességében azonban mégsem vagyunk elégedettek az eredményekkel. Tudjuk, hogy nem mindig ott épülnek meg időre az óvodák, a tantermek, ahol a legerősebb szükség lenne rájuk. Azt is tudjuk, hogy nem nagyon vigasztalja a [hármast váltakozást éppen csak „kivédő” iskolát, hogy javulók, jók az országos átlagok. A demográfiai hullám a következő időszakban a legnehezebb helyzetbe az általános iskolát hozza, s az alapellátás biztosítása sok esetben meg fogja követelni az átmeneti, a szükségmegoldásokat is — mondotta végül Garamvölgyi Károly.

Szegeden a Kolozsvári Állami Magyar Színház

Everac-bemutató a Kiszínházban

A Magyarországon vendégszereplő Kolozsvári Állami Magyar Színház társulata tegnap, kedden a kora délutáni órákban Szegedre érkezett. Budapestén a Víg-színházban léptek föl, öt produkciót mutattak be a főváros közönségének. Szegedi vendégszereplésük két estjén Paul Everac román író és Sütő András romániai magyar író egy-egy drámája kerül színre.

Tegnap délután a városi tanácsházán Bányainé dr. Birkás Mária tanácselnök-helyettes fogadta a román színházi delegációt. Ott volt a találkón a megyei pártbizottság képviselőjében Vántus Istvánné munkatárs és Szántó Tivadar, a városi pártbizottság osztályvezetője. A kolozsvári küldöttség vezetője, Dimitru Radu Popescu, kolozsvári dráma- és prózaíró, a Román Kommunista Párt KB tagja, az írószövetség alelnöke, a Kolozs megyei művelődési-nevelési tanács alelnöke, a Tribuna című irodalmi folyóirat főszerkesztője. Részt vett a baráti beszélgetésen Bisztrai Mária, a Kolozsvári Állami Magyar Színház igazgatója, Zsigmond István drámaíró, a Kolozs megyei művelődési-nevelési tanács felfelügyelője és Paul Everac író, akinek Az ötödik hatyú című darabja szerepel a színház magyarországi programjában.

Bányainé dr. Birkás Mária tájékoztatta a vendégeket Szeged kulturális-művészeti életéről. Bisztrai Mária, a kolozsvári színház igazgatója válaszában elmondta, hogy a kolozsvári színházi társulatot 187 esztendeje alapították a népszolgálat jegyében. Alapvető célkitűzésük ma sem változott, a csaknem kétszáz éves színház büszkén vallja alapítójának hitvallását, híven ápolja gazdag hagyományait, az erdélyi magyar kultúrát, az anyanyelvet. A színház mindig az emberséget, a testvériséget, a szépet és újat hirdető eszmék szolgálatában tevékenykedett. A hagyományok jelentik a színház számára az alapokat, ezen építik a jelent, s formálják a jövő színházát. Szüntelen megújításra törekedve korszerű és sokszínű eszközökkel igyekeznek elegendet tenni a mai követelményeknek, s építeni igaz lelkiismeretük szerint a jövőt. A felszabadulás óta mintegy 380 színpadi művet mutattak be, közöttük 105 hazai, azaz román és magyar szerzők színpadi alkotását. Kolozsvártól és környékétől több mint tízezer előadást tartottak négyemlioniál is több néző előtt. Repertoárjukon klasszikus és mai szerzők egyaránt szerepelnek, ott találhatjuk Katona József, Madách Imre, Vörösmarty

Néhány perccel az érkezés után, a Hungária-szállóban. Középen Paul Everac

Somogyi Károlyné felvétele

Fogadás a városi tanácsházán. Szemben a román küldöttség Mihály, Gorkij, Csehov, Brecht, Mrozek mellett a kortárs alkotók nevét is. Paul Everac író hozzászólásában a két ország közötti kapcsolatok elmélyítéséről, a színházi együttműködés fontosságáról szólt. A delegáció vezetője, Dimitru Radu Popescu megköszönte a szívvel és meleg fogadtatást, felidézte a két város közötti kapcsolatokat, s méltatta a Kolozsvári Állami Magyar Színház sokszínű alkotó tevékenységét.

Tegnap, kedden este, a szegedi Kiszínházban bemutatkozott a Kolozsvári Állami Magyar Színház. Paul Everac Az ötödik hatyú című kétrészes színművét adták elő Horváth Béla rendezésében. A főszerepekben a

Gépkölcsönzés, szervizszolgáltatás

A közös gazdaságok egész sora gépi szervizszolgáltatást ad a kistermelőknek. Rendesen mintegy 350 közös gazdaság foglalkozik a kisebb földrészeken, kertekben, valamint a portákon levő istállóknak alkalmazott gépek, berendezések javításával és felújításával. Gépkölcsönzéssel, a különböző berendezések időszakos átadásával — díjazás ellenében — 70 termelőszövetkezet ad a kistermelőknek. Főként azok a felszerelések kelendőek, amelyek túlságosan drágák ahhoz, hogy egy-egy kistermelő számára elérhetőek legyenek. Segítenek a műszaki gondok leküzdésében a nagyobb üzemek agronómusai is.

Szövetkezeti együttműködés az áruházi kereskedelemben

A Fogyasztási Szövetkezetek Országos Tanácsának elnöksége kedden Szlematicy István elnökletével ülést tartott. A testület megvitatta a Skála-Coop eddigi működésének tapasztalatait, valamint elemezte a szövetkezeti közös vállalatok munkáját. A SZÖVOSZ elnöksége éppen egy esztendővel ezelőtt döntött a szövetkezeti együttműködésről, az áruházi kereskedelemben. Tavaly július 1-ével megalakult a Skála-Coop Országos Szövetkezeti Vállalat, amelynek jelenleg 218 tagja van, közöttük 190 AFESZ. A szövetkezeti áruházi integrációnak máris figyelemre méltó eredményei vannak: a szoros együttműködésben részt vevő áruházak közel 131 ezer négyzetméter alapterületen az elmúlt évben 10 milliárd 75 millió forint kiskereskedelmi forgalmat bonyolítottak le. A fogyasztási igények választékos, jó minőségű áruval való kielégítése érdekében a Skála-Coop a jelentősebb áruhá-

zat üzemeltető AFESZ-ekkel, vállalatokkal kétoldalú szerződéseket kötött. (MTI)

Magyar-lengyel írószövetségi megállapodás

A magyar és a lengyel írók közötti sokoldalú együttműködés erősítését szolgálja, a két ország íróinak, műfordítóinak tanulmányútját, tapasztalatcsere-látogatását teszi lehetővé az a — magyar és a lengyel írószövetség közötti — megállapodás, amelyet kedden írtak alá Budapesten, az írószövetség székházában. Az idén összesen 75 napot töltenek magyar írók a baráti országban, s ennek során tanulmányozzák majd a Lengyel Népköztársaság jelenkori irodalmát, ismerkednek kulturális életével, s irodalmi anyagokat gyűjtenek. A megállapodás lehetővé teszi

azt is, hogy három magyar műfordító a fordított művek szerzőivel találkozhatson Lengyelországban. A Magyar Írók Szövetsége két lengyel író lát vendégül az idén, az ünnepi könyvhéten. Ugyancsak várják a lengyel kollégákat a József Attila születésének 75. évfordulója alkalmából rendezett írószövetségi tanácskozásra. Hazánk felszabadulásának 35. évfordulója alkalmából Lengyelországban magyar szerzők alkotásaiból több irodalmi estet is rendeznek. Újdonság a két írószövetség közötti együttműködésben, hogy kölcsönösen fogadnak

ösztöndíjas, kezdő, fiatal műfordítókat, írókat és költőket. Mindkét szövetség egyéb segítségét is megad a fiatal írók és műfordítók közötti kapcsolatok bővítéséhez. A két ország irodalmának népszerűsítése érdekében kölcsönösen tájékoztatják egymást a fordításra ajánlható, jelentősebb alkotásokról, támogatják a rádió és televízió irodalmi osztályainál a másik ország irodalmát bemutató műsorok összeállítását. A megállapodást Fábján Zoltán, a Magyar Írószövetség titkára és Jan Koprowski, a Lengyel Írók Szövetségének titkára írta alá. (MTI)